

7. Черкас Н. І. Значення економічної дипломатії у стимулюванні несировинного експорту / Н. І. Черкас // *Проблемы развития внешнеэкономических связей и привлечения иностранных инвестиций: региональный аспект.* – Сборник научных трудов. Донецк: ДонНУ. – 2010. – Часть 1. – С. 336–340.

8. Шамхалов Ф. И. Опыт импортозамещения продукции оборонной промышленности в зарубежных странах [Электронный ресурс] / Ф. И. Шамхалов // *Известия Тульского государственного университета.* – 2010. – Выпуск 1. – С. 256–269. – Режим доступа: cyberleninka.ru/.../opyt-importozamescheniya-produk...

ІВАН ОЛЕКСІВ

Науковий керівник:

к.е.н., доцент Лизун М. В.

ВИКОРИСТАННЯ УКРАЇНОЮ КОНКУРЕНТНИХ ПЕРЕВАГ ЧЛЕНСТВА У СОТ

Світова організація торгівлі (СОТ) – це провідна міжнародна економічна організація, на яку припадає більше 96% обсягів світової торгівлі; її функціями є встановлення правил міжнародної системи торгівлі і вирішення спірних питань між країнами-членами. За останні роки значно розширилася сфера діяльності СОТ, яка на сьогодні далеко виходить за рамки власне торговельних стосунків. СОТ є потужною і впливовою міжнародною структурою, здатною виконувати функції міжнародного економічного регулювання. Членство у СОТ стало на сьогодні практично обов'язковою умовою для будь-якої країни, що прагне інтегруватися у світове господарство.

Вивченню питань використання країною переваг членства в СОТ приділяється велика увага у працях зарубіжних і українських вчених, серед яких Андрійчук В., Петрова Г. Є, Макогон Г. Є, Хаджинов І. В, Рут Ф., Холопов В. та ін.

Членство в СОТ певною мірою обмежує можливості реалізації національних економічних інтересів унаслідок скорочення спектра інструментів торгової політики, які раніше були виключно компетенцією національних урядів. Водночас на глобальному рівні удосконалюються існуючі та створюються нові регулятивно-захисні механізми та методи, розуміння, опанування та використання яких необхідно для ефективної реалізації національних економічних інтересів у сучасних умовах та укріплення конкурентних позицій на міжнародних ринках [1].

Ефективне використання цих гармонізованих механізмів торгової політики надає країнам важелі послаблення потенційно негативних наслідків загострення конкуренції, пов'язаних, насамперед, з вирішенням соціально-економічних проблем, усунення викривлень конкурентного середовища, що, в свою чергу, сприяє появі більш широких та різноманітних можливостей реалізації переваг участі у міжнародному поділі праці, забезпечення національних економічних інтересів.

Аналіз практики приєднання до СОТ інших країн свідчить, що потенційно членство в СОТ може надати країні ряд переваг, найважливіші з яких [2]:

- нормативно-правове закріплення полегшеного доступу до світових ринків; отримання відповідних прав для захисту національних економічних інтересів на цих ринках;
- зменшення втрат експортерів від дискримінаційних заходів, які застосовуються до України та становлять 2–3 млрд. дол. США на рік;
- можливість отримання кращих умов щодо захисту власних інтересів у антидемпінгових процесах;
- активізація внутрішніх реформ у сферах оподаткування, митного регулювання, стандартизації та сертифікації, конкурентної політики тощо, що сприятиме формуванню прозорого правового поля, розвитку конкурентного середовища, підвищенню якості товарів, впровадженню сучасних форм менеджменту;
- застосування механізмів справедливого вирішення торговельних спорів через приведення процедур їх розв'язання до норм багатосторонніх міжнародних правил і механізмів врегулювання спорів у рамках СОТ;
- вигреш вітчизняних споживачів від розширення асортименту та якості запропонованих товарів, зниження їхньої ціни;
- покращання клімату для інвестицій через впровадження більш стабільних, прозорих та передбачуваних умов, що може зумовити зростання обсягу і поліпшення структури інвестицій;
- подальша лібералізація імпорту може сприяти зниженню рівня його “тінізації”, а впровадження досконаліших норм регулювання може істотно обмежити дію механізмів уникнення від сплати мита й податків на імпорتنі товари, що зумовить зростання державного бюджету.

Статус члена СОТ відкрив нашій країні нові інституційні можливості щодо поглиблення інтеграції до світової економіки, зокрема сприяв початку нового етапу співробітництва України зі стратегічними торговельними партнерами – Євросоюзом і країнами СНД. Членство у СОТ дає змогу Україні брати участь в обговоренні проблем та регулюванні глобальної торгівлі, що має велике значення, особливо як антикризовий механізм.

Без членства в СОТ Україна не змогла б розпочати переговори щодо ЗВТ з Європейським Союзом та іншими міжнародними організаціями. Членство в СОТ, як передумова інтеграції до ЄС, виходить з того, що сьогодні лівова частка співробітництва між країнами відбувається на торговельно-економічному рівні. Крім того, для європейської сторони статус України як члена СОТ є базовим критерієм відповідності її економіки міжнародним стандартам бізнесу, торгівлі та інвестицій.

Слід зазначити, що Україна вступила до СОТ на більш жорстких умовах, ніж більшість країн, що розвиваються. Україна вступила до СОТ в умовах відсталої виробничої бази, низької конкурентоспроможності як за ціною, так і за якістю продукції, що може призвести її до прогресуючої деіндустріалізації, до

переміщення країни на якісно нижчий рівень економічного розвитку. Особливість сучасного регулювання сільського господарства у СОТ полягає у тому, що деякі члени СОТ, насамперед розвинені країни, мають право використовувати такі заходи підтримки, як експортні субсидії та спеціальні захисні заходи, у використанні яких Україні відмовлено. Крім того, ринки багатьох розвинених країн захищені високими тарифами. Наприклад, середньозважені тарифи на м'ясо та м'ясопродукти в ЄС становлять 67,3%, на молочні продукти – 56,0%, зернові – 78,3%, цукор – 129,0%. Після застосування формули зниження, яка пропонується "Доха-раундом", вони становитимуть відповідно 22,2; 19,7; 25,2 та 39,2%. Для порівняння: зв'язаний тариф на м'ясо та м'ясопродукти для України зафіксовано на рівні 12,0–15,0%, молочні продукти – 10,0%, зернові – 15,0-20,0%, цукор – 50,0% (поза тарифною квотою) [3].

Відмітимо, що з моменту вступу України до СОТ вона отримала такі переваги [4]:

- одержання режиму найбільшого сприяння в торговельному просторі всіх країн-членів СОТ, тобто одночасне покращення умов торгівлі із більш ніж 150 країнами світу, на частку яких припадає понад 95% світової торгівлі;
- зменшення тарифних і нетарифних обмежень доступу українських товарів на товарні ринки країн-членів СОТ;
- отримання можливості захисту інтересів українських виробників згідно з процедурою розгляду торговельних спорів Світової організації торгівлі;
- набуття офіційного статусу переговорного процесу зі створення зони вільної торгівлі з ЄС;
- скасування квот на експорт української продукції металургії до ЄС;
- доступ до дешевших комплектувальних, устаткування і сировини;
- забезпечення недискримінаційного транзиту товарів та послуг.

Надалі реалізація переваг членства України в СОТ відбуватиметься в рамках розширення регіональної економічної інтеграції. Для подальшого успішного використання статусу членства країни у СОТ зусилля мають бути зосереджені на реалізації наступних перспективних заходів:

- вжиття подальших заходів із сприяння експорту вітчизняної продукції на зовнішні ринки;
- розширення номенклатури товарів українського експорту за рахунок збільшення поставок високотехнологічної продукції;
- налагодження широкої інформаційної системи у сфері зовнішньої торгівлі та стимулювання малого та середнього бізнесу до експортної діяльності.

Таким чином, вступ до СОТ є вкрай суттєвим фактором формування привабливого іміджу України на міжнародній арені, що насамперед впливає на становлення ділового середовища як для національних, так й іноземних компаній, а також на її економічний розвиток. Недискримінація, передбачуваність, прозорість процедур та рівноправна торгівля – основні вимоги і в той самий час переваги СОТ, які ведуть до підвищення якості управління як приватними, так і державними підприємствами, а також значно зменшують можливості для корупційних дій на всіх рівнях.

ЛІТЕРАТУРА

1. Олефір А. О. Деякі аспекти реалізації країнами національних економічних інтересів у рамках Світової організації торгівлі // Міжнародна економіка. Зб. наук. праць Інституту світової економіки і міжнародних економічних відносин НАН України. Вип. 36 / Відп. ред. В. Є. Новицький. – К.: ІСЕМЕВ НАН України, 2002. – С. 108–115, С. 108–109.

2. Грищенко А. А. Умови реалізації національних економічних інтересів України в регулятивній системі СОТ // Актуальні проблеми економіки України. – 2009. – № 9 (99). – С. 19–26.

3. World Trade Report 2010 / World Trade Organization : Geneve, 2010. – Р. 20 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.wto.org/english/res_e/booksp_e/anrep_e/world_trade_report10_e.pdf.

4. Хаджинов І. В. Вступ України у СОТ: переваги та ризики [Електронний ресурс] / І. В. Хаджинов, В. І. Хаджинов // Офіційний сайт національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського. – Режим доступу : www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/pips/2009_1/171.pdf.

**СОФІЯ ПАЗІЗІНА,
КЛАВДІЯ ПАЗІЗІНА**

ІМПОРТОЗАМІЩЕННЯ У ЛЕГКІЙ ПРОМИСЛОВІСТІ УКРАЇНИ

Легка промисловість в усьому світі є однією із провідних галузей економіки, що більшою мірою забезпечує формування державного бюджету та виступає важливим фактором розвитку інших галузей, таких як хімічна, машинобудівна та сільське господарство. В Україні ці сфери діяльності вже багато років перебувають у стані системної кризи. Крім того, за останні роки стало зростає імпорту продукції легкої промисловості, для виробництва якої в Україні існує сировинна база.

На сьогодні невирішеною проблемою залишається експансія внутрішнього ринку товарами іноземного походження. Внутрішній ринок товарів легкої промисловості України на даний час складається з 80% імпорту та лише 20% – з вітчизняних товарів. Такий дисбаланс у структурі ринку посилює конкуренцію з боку імпортерів і залежність від імпорту текстильної продукції, зокрема, з Туреччини, Китаю, Білорусі, Польщі, Німеччини.

Основними проблемами розвитку виробництва у легкій промисловості є залежність від імпорту сировини, занепад вітчизняної сировинної бази, розрив зв'язків технологічного та організаційного характеру, нестача власних фінансових ресурсів, великі обсяги тіньового сектору [1, с. 138].

Аналіз динаміки зовнішньої торгівлі України за 2008–2012 рр. свідчить про стале нарощування імпорту товарів легкої промисловості. За багатьма товарними групами імпорту значно перевищує експорт. Це стосується товарів